אֶחָד, ח[ח]וְכָל הַמַּרְבֶּה לְשִׁלֹחַ לְרֵעִים מְשֻׁבָּח. ט[ט]וְאִם אֵין לוֹ, מַחֲלִיף עִם חֲבֵרוֹ, (כא) זֶה יִשּׁוֹלֵחַ לָזֶה סְעוּדָתוֹ וְזֶה שׁוֹלֵחַ לָזֶה סְעוּדָתוֹ, כְּדֵי לְקַיֵּם וּמִשְׁלוֹחַ מָנוֹת אִישׁ לְרֵעֵהוּ. הַגָּהָה: וְיֵשׁ (כב) לִשְׁלֹחַ מָנוֹת (מ) בַּיּוֹם וְלֹא בַּלַּיְלָה (מדברי הרא"ש פרק קמא דמגילה (סי' ו)). וְאִם שׁוֹלֵחַ מָנוֹת לְרֵעֵהוּ וְהוּא אֵינוֹ רוֹצֶה לְקַבְּלָם (כג) אוֹ מוֹחֵל לוֹ, (כד) יָצָא. (ט) [ט] (כה) וְאִשָּׁה חַיֶּבֶת בְּמַתָּנוֹת לָאֶבְיוֹנִים וּמִשְׁלוֹחַ מָנוֹת כְּאִישׁ, וְאִשָּׁה תִּשְׁלַח לְאִשָּׁה וְאִישׁ לְאִישׁ, אֲבָל לֹא בְּהֵפֶךְ, שֶׁלֹּא יָבֹא אִישׁ לִשְׁלֹחַ לְאַלְמָנָה וְיָבוֹאוּ לִידֵי (כו) סְפֵק קִדּוּשִׁין, אֲבָל בְּמַתָּנוֹת לָאֶבְיוֹנִים (כז) אֵין לָחוֹשׁ:

תרצו דִּינֵי הֶסְפֵּד וְתַעֲנִית וַעֲשִׂיַּת מְלָאכָה בְּפוּרִים. וּבוֹ ח' סְעִיפִים:

א א[א]פּוּרִים (א) מֻתָּר בַּעֲשִׂיַּת מְלָאכָה, ב[ב]וּבְמָקוֹם שֶׁנָּהֲגוּ שֶׁלֹּא לַעֲשׂוֹת (ג) [א] (ב) * אֵין עוֹשִׂין, (וְהָאִידְנָא נָהֲגוּ (ג) בְּכָל מָקוֹם שֶׁלֹּא לַעֲשׂוֹת) (כל בו (סי' מה)). ג[ג]וְהָעוֹשֶׂה אֵינוֹ רוֹאֶה (ד) סִימָן בְּרָכָה מֵאוֹתָהּ

ח רמב"ם בפרק ב' מהלכות מגלה (ה"ח).
ט מהא דאביי בר אביי שם במגלה (ז:).
י כפרוש הר"ן שם (ג: ד"ה גמ' מתני' דקתני).
א ברכה ברייה דרבא מגלה ה' (ע"ב) דמלאכה לא קבילו עליהו.
ב כשינויא קמא שם בגמרא אתא דלטייה רב. ג רמב"ם בפרק ב' מהלכות מגלה (ה"ד) מהא דלטייה רב שם.

בְּאֵר הֵיטֵב

טָרְפָה, וְהוּא לֹא יָדַע וְאָכַל, וְאַחַר כָּךְ בְּיוֹם פּוּרִים עָצְמוֹ נוֹדַע לוֹ שֶׁהָיְתָה טְרֵפָה, אִם יָצָא יְדֵי חוֹבַת מָנוֹת אִם לֹא, עַיֵּן בְּסֵפֶר מַצָּל מֵאֵשׁ (שו"ת ח"א) סִימָן ס"א. עוֹד נִסְתַּפֵּקְתִּי מִי שֶׁשָּׁלַח לַחֲבֵרוֹ שֶׁבְּמְדִינַת הַיָּם שְׁנֵי מָנוֹת אוֹ שְׁנֵי מַתָּנוֹת לִשְׁנֵי אֶבְיוֹנִים קֹדֶם פּוּרִים, וּבְפוּרִים עַצְמוֹ בְּוַדַּאי מַגִּיעִים לְיָדוֹ, אִי יוֹצֵא יְדֵי חוֹבָה אוֹ לֹא, מִי נֵימָא כֵּיוָן דִּבְשָׁעָה שֶׁשָּׁלַח לֹא הָיָה חַיָּב בָּהֶם לֹא נָפַק, אוֹ דִילְמָא כֵּיוָן דִּפּוּרִים עַצְמוֹ שֶׁהוּא שָׁעַת הַחִיּוּב הֲגִיעוּ לְיָדוֹ נָפִיק, עַיֵּן יַד אַהֲרֹן (הגמ"י) שֶׁדַּעְתּוֹ נוֹטָה דְּיוֹצֵא יְדֵי חוֹבָה שִׁפְיר, עַיֵּן שָׁם. מִי שֶׁשָּׁלַח לְחֲבֵרוֹ דָּג וּבַיְצָה שֶׁעָלְיוּ אוֹ פַּת וּפָנָיו טוּחוֹת בְּבֵיצָה, יֵשׁ לְהִסְתַּפֵּק אִי יוֹצֵא יְדֵי חוֹבָה שֶׁל מִשְׁלוֹחַ מָנוֹת. עַדּוּת בְּיַעֲקֹב סִימָן צ"ב עַיֵּן שָׁם. וְעַיֵּן בְּנֶסֶת הַגְּדוֹלָה (הגה"ט): (מ) **בַּיּוֹם.** וְהוּא הַדִּין מַתָּנוֹת לָאֶבְיוֹנִים: (ט) **וְאִשָּׁה.** לֹא רָאִיתִי נִזְהָרִין בָּזֶה, וְאִפְשָׁר דְּזֶקֶן בְּאַלְמָנָה אֲבָל אִשָּׁה שֵׁישׁ לָהּ בַּעַל בַּעְלָהּ מִשְׁלַח בִּשְׁבִילָהּ לְכָמָּה בְּנֵי אָדָם, וּמִכָּל מָקוֹם יֵשׁ לְהַחְמִיר. מָגֵן אַבְרָהָם (ס"ק יד) נִרְאֶה לִי דְּמִי שֶׁאוֹכֵל עַל שֻׁלְחָן חֲבֵרוֹ וְלֹא הֵכִין לוֹ כְּלוּם, פָּטוּר מִלִּשְׁלֹחַ מָנוֹת, וְכֵן מִשְׁמַע קְצָת בְּרָשׁ"י (ז: ד"ה מחלפי) גַּבֵּי מְחַלְּפֵי סְעוּדָתַיְהוּ לְהַדָדֵי, וְעַיֵּן ט"ז סְעִיף קָטָן (ו') [ה"], וּמִכָּל מָקוֹם צָרִיךְ עִיּוּן וְטוֹב לְהַחְמִיר. מָגֵן אַבְרָהָם (ס"ק יב). וְכָתַב בְּסֵדֶר הַיּוֹם (סדר הפורים) וְקַבֵּץ כָּל אַנְשֵׁי בֵּיתוֹ וַחֲבֵרָיו, דְּאִם אָדָם יוֹשֵׁב בְּיָחִיד אִי אֶפְשָׁר לְשִׁמְחַ כָּרָאוּי, וְכֵן כָּתַב רַשׁ"י זַ"ל בְּפָסוּק 'מִשְׁפָּחָה וּמִשְׁפָּחָה' (שם פסוק כח):

א (ג) **אֵין עוֹשִׂין.** וְעַל יְדֵי אֵינוֹ יְהוּדִי שָׁרֵי, עַיֵּן רֵישׁ סִימָן תס"ח. מָגֵן אַבְרָהָם (סק"א). וְכָתַב הַט"ז (סק"א) נִרְאֶה דְּפַרְקְמַטְיָא מֻתָּר, כֵּיוָן שֶׁשִּׁמְחָה הִיא לוֹ, עַיֵּן שָׁם:

א [א] אֵין עוֹשִׂין. עַיֵּן בְּאֵר הֵיטֵב, וְעַיֵּן בִּרְכֵי יוֹסֵף (סק"ג) בְּשֵׁם בֵּית דָּוִד (סי' תצה) מִי שֶׁהָיָה בּוֹנֶה בֵּיתוֹ קֹדֶם פּוּרִים עַל יְדֵי עוֹבֵד כּוֹכָבִים, כֵּיוָן דְּאִוּשָׁא מִלְּתָא מִבְטֵל בְּיוֹם פּוּרִים, עַיֵּן שָׁם. וְנִרְאֶה שֶׁשָּׁם בִּמְקוֹם שֶׁנָּהֲגוּ שֶׁלֹּא לַעֲשׂוֹת אַף עַל יְדֵי עוֹבֵד כּוֹכָבִים, וְאֶפְשָׁר דְּסְבִירָא לֵיהּ דִּבְנָיַן בַּיִת בְּפַרְהֶסְיָא יֵשׁ לְהַחְמִיר טְפֵי, וְצָרִיךְ עִיּוּן:

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

בְּנֵי חַיָּא גּוּפֵיהּ מַשְׁמַע דַּעְתּוֹ שֶׁלֹּא יָצָא, שֶׁכָּתַב בִּנְגִינָבוּ אוֹ בְּנוֹתַן מַתָּנָה עַל מְנָת לְהַחֲזִיר אַף עַל גַּב דִּבְעַלְמָא מְהַנֵּי, יֵשׁ לְחַלֵּק דְּהָכָא עִקַּר הַתַּקָּנָה מִשּׁוּם שִׂמְחָה, וְכֵיוָן שֶׁנִּגְנְבוּ אוֹ חוֹזֵר וְנוֹטְלוֹ לֵיכָּא שִׂמְחָה, עַיֵּן שָׁם: [ט] **וְאִשָּׁה.** עַיֵּן בְּאֵר הֵיטֵב. וְעַיֵּן בְּפְרִי חָדָשׁ שֶׁכָּתַב דְּאִישׁ כָּתִיב (אסתר ט כב) וְלֹא אִשָּׁה. וּבִשְׁבוּת יַעֲקֹב חֵלֶק א' סִימָן (מ"ה) [מ"א] כָּתַב שֶׁהַטַּעַם בָּרוּר כֵּיוָן שֶׁגַּם הֵם הָיוּ בְּאוֹתוֹ הַנֵּס, וְגַם כָּתוּב (שם פסוק כז) 'וְקִבְּלוּ הַיְּהוּדִים', וְהַנָּשִׁים בְּכְלָל. וּמַה שֶּׁאָמַר 'אִישׁ', עַיֵּן בְּקִדּוּשִׁין (ל:) דְּאִישׁ סִפֵּק בְּיָדוֹ לַעֲשׂוֹת, וּבְכָא קָמָא דַּף ק"ט (ע"ב) מְיַבְּעָיָא לֵיהּ בְּנֶגֶל גִּיּוֹרֶת אַף עַל גַּב דִּכְתִיב 'אִישׁ', דִּילְמָא אוֹרְחֵי דְּקָרָא הוּא כוֹ', וּלְכָךְ יֵשׁ לוֹמַר דִּבְמַתָּנוֹת לָאֶבְיוֹנִים לֹא כְּתִיב אִישׁ מִשּׁוּם דִּמְקַבְּלִין צְדָקָה מִן הַנָּשִׁים. וְעַיֵּן שָׁם, מַה שֶּׁכָּתַב הָרַמ"א בְּמַתָּנוֹת לָאֶבְיוֹנִים אֵין לָחוּשׁ, מִלְּבַד מַה שֶּׁכָּתַב בְּדַרְכֵי מֹשֶׁה (אות ז) בְּשֵׁם מַהֲרַ"י בְּרִי"ן, יֵשׁ לוֹמַר כְּשֶׁשּׁוֹטֵחַ דְּמִשְׁלוֹחַ מָנוֹת אִשָּׁה לְאִישׁ אוֹ אִישׁ לְאִשָּׁה מַרְאֶה הֶרְגֵּל דָּבָר וְחִבָּה מַה שֶּׁאֵין כֵּן בְּמַתָּנוֹת לָאֶבְיוֹנִים שֶׁהוּא דֶּרֶךְ צְדָקָה כוֹ', וְעַיֵּן שָׁם. בְּשִׁאֲלַת יַעֲבֵ"ץ חֵלֶק א' סִימָן (ק"ח) [ק"כ] הִשִּׂיג גַּם כֵּן עַל הַפְרִי חָדָשׁ מֵהָנֵי טַעֲמֵי שֶׁכָּתַב הַשָּׁבוּת יַעֲקֹב, וְכָתַב גַּם כֵּן כְּמוֹ דְּחִיַּבִים בְּמִקְרָא מְגִלָּה אִיתְקִישׁ עֲשִׂיָּה לְזִכִירָה גַּם כֵּן, וְגַם שֶׁטַּעַם שֶׁאַף הֵם הָיוּ בְּנֵס שַׁיָּךְ לְכָל מִצְוֹת הַנֶּהֱנִים בְּפוּרִים, וּמִכָּל מָקוֹם אִי מִ'עַל זֹאת זְעָקוּ' (אסתר שם) לְחוּד דְּאִשָּׁה נָמֵי זָרַע מִיקָּרֵי, הָיָה מָקוֹם לוֹמַר דִּפְטוּרִי כְּמוֹ מִצְוַת דְּאוֹרַיְיתָא שֶׁהַזְּמַן גְּרָמָא כוֹ'. וְעַיֵּן לְעֵיל סִימָן תרפ"ז סְעִיף קָטָן ה' בְּשֵׁם שְׁאֵלַת יַעֲבֵ"ץ חֵלֶק ב' (סי' קכ). וְעַיֵּן בְּבִרְכֵי יוֹסֵף כְּאן (סק"ט) בְּשֵׁם מַהֲרַ"י מוּלְכּוֹ שֶׁמִּסְתַּפֵּק בְּאֶחָד שֶׁאָמַר קַחְיִ זֶה הַמִּטְבֵּעַ לְמַעַן פּוּרִים וְהִתְקַדְּשִׁי לִי בּוֹ וְכוּ', עַיֵּן שָׁם. וְלַעֲנִיּוּת דַּעְתִּי פָּשׁוּט לְהַחְמִיר בָּזֶה עַל כָּל פָּנִים סָפֵק קִדּוּשִׁין, וּמַה שֶּׁכָּתַב רַמ"א אֲבָל בְּמַתָּנוֹת לָאֶבְיוֹנִים אֵין לָחוּשׁ, הַיְינוּ בְּסָתָם אֲבָל שְׁרִינַן שֶׁיִּשְׁלַח לָהּ בְּתוֹרַת צְדָקָה וְאֵין לָחוּשׁ שֶׁיָּבֹא לִידֵי סָפֵק קִדּוּשִׁין כְּמוֹ דְּחִיְישִׁינַן בְּמָנוֹת, וְעַיֵּן מַה שֶּׁכָּתַבְתִּי לְעֵיל בְּשֵׁם הַשָּׁבוּת יַעֲקֹב בָּזֶה:

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

מִן אֹכֶל (מ) הַמְכֻשָּׁל וְלֹא בָּשָׂר חַי, דְּמִשְׁלוֹחַ מָנוֹת' הָרָאוּי מִיָּד לַאֲכִילָה מַשְׁמַע, (מ) וְיֵשׁ אוֹמְרִים דְּכֵיוָן שֶׁהוּא שָׁחוּט וְרָאוּי לְהִתְבַּשֵּׁל מִיָּד שָׁרֵי: **(כא) זֶה שׁוֹלֵחַ לָזֶה וְכוּ'.** וְיוֹצֵא יְדֵי חוֹבָתוֹ (כט) אַף עַל פִּי שֶׁהוֹלֵךְ אַחַר כָּךְ לִסְעֹד אֶצְלוֹ: **(כב) לִשְׁלֹחַ מָנוֹת בַּיּוֹם.** וְהוּא הַדִּין מַתָּנוֹת לָאֶבְיוֹנִים, אִם לֹא שֶׁיְּקַיֵּם הַמִּצְוָה דִּשְׁלוֹחַ מָנוֹת לְאִישׁ אֶחָד וּמַתָּנוֹת לִשְׁנֵי אֶבְיוֹנִים בַּיּוֹם, אֵין נַפְקָא מִינָּהּ בְּמֵה שֶׁרוֹצֶה לְהוֹסִיף עוֹד בַּלַּיְלָה: **(כג) אוֹ מוֹחֵל לוֹ.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר, שֶׁאוֹמֵר הֲרֵינִי כְּאִלּוּ הִתְקַבַּלְתִּי: **(כד) יָצָא.** וְהַפְּרִי חָדָשׁ חוֹלֵק עַל זֶה, וְכֵן הַחַתָּם סוֹפֵר (שו"ת ח"א) בְּסִימָן קצ"ו מַתְמַהַּ עַל זֶה: **(כה) וְאִשָּׁה חַיֶּבֶת וְכוּ'.** שֶׁכֵּלָן (ל) הָיוּ בְּאוֹתוֹ הַנֵּס, וּצְרִיכָה הִיא לִשְׁמֹחַ וּלְשַׂמֵּחַ לֵב אֶבְיוֹנִים, וּכְתִיב (שם פסוק כז) 'קִיְּמוּ וְקִבְּלוּ הַיְּהוּדִים' וְגוֹ' וְגַם נָשִׁים בִּכְלָל. וְכָתַב הַמָּגֵן אַבְרָהָם (ס"ק יד) לֹא רָאִיתִי נִזְהָרִין בָּזֶה, וְאֶפְשָׁר דְּזֶקֶן בְּאַלְמָנָה אֲבָל אִשָּׁה שֵׁישׁ לָהּ בַּעַל בַּעְלָהּ מִשְׁלַח בִּשְׁבִילָהּ לְכַמָּה אֲנָשִׁים, וּמִכָּל מָקוֹם יֵשׁ לְהַחְמִיר: **(כו) סְפֵק קִדּוּשִׁין.** שֶׁיֹּאמְרוּ שֶׁזֶּהוּ סִבְלוֹנוֹת שֶׁאַחַר הַקִּדּוּשִׁין, וְחִישִׁינַן שֶׁמָּא קִדְּשָׁהּ כְּבָר בִּפְנֵי עֵדִים וְאֵינָם לְפָנֵינוּ: **(כז) אֵין לָחוֹשׁ.** דְּזֶה (ל) הָוֵי בַּמָּעוֹת וְלֵיכָּא לְמֵחַשׁ לְסִבְלוֹנוֹת, וַאֲפִלּוּ אִם נוֹתֵן לְאֶבְיוֹן מֵאֵכֶל, (ל) הוּא דֶּרֶךְ צְדָקָה וְאֵינוֹ דֶּרֶךְ סִבְלוֹנוֹת:

א (א) **מֻתָּר בַּעֲשִׂיַּת מְלָאכָה.** דְּאַף עַל גַּב דִּכְתִיב 'מִשְׁתֶּה וְשִׂמְחָה וְיוֹם טוֹב' (אסתר ט יט) (ג) מִכָּל מָקוֹם לֹא קִבְּלוּ עֲלֵיהֶם לַעֲשׂוֹתוֹ יוֹם טוֹב, אֲכָל אַחַר זְמַן נָהֲגוּ מַעֲצָמָן בְּאֵיזֶה מְקוֹמוֹת שֶׁלֹּא לַעֲשׂוֹת: **(ב) אֵין עוֹשִׂין.** וְעַל יְדֵי עִכּוּ"ם, (ג) שָׁרֵי: **(ג) בְּכָל מָקוֹם שֶׁלֹּא לַעֲשׂוֹת.** וּפַרְקְמַטְיָא (ג) מֻתָּר, שֶׁשִּׂמְחָה הִיא לוֹ: **(ד) סִימַן בְּרָכָה.** כְּגוֹן אִם זוֹרֵעַ אֵיזֶה דָּבָר אֵינוֹ מַצְמִיחַ [בַּיִת יוֹסֵף (ד"ה פורים)]. אֲבָל הָרַב אֱלִיָּהוּ מִזְרָחִי (בביאורו לסמ"ג, הל' ערבי פסחים ד"ה וגוערין) כָּתַב שֶׁאֵינוֹ מַרְוִיחַ אֲבָל אֵינוֹ מַפְסִיד גַּם כֵּן [מָגֵן אַבְרָהָם (סק"ג)]:

שַׁעַר הַצִּיּוּן

(מ) מָגֵן אַבְרָהָם (ס"ק יא) בְּשֵׁם מַהֲרִי"ל (הל' פורים): **(מא)** הַפְּרִי חָדָשׁ, וְכֵן מַשְׁמַע קְצָת מֵהַטּ"ז בְּסָעִיף קָטָן ד' [בְּפְרִי מְגַדִּים (משו"ת סק"ד)]: **(מב)** הֶעָתַקְתִּי דִּבְרֵי הַט"ז (סק"ה) דִּילְדִידֵיהּ רַשׁ"י (ז: ד"ה מחלפי) מַחְמִיר בְּאֹפֶן זֶה הַמְבֹאָר בְּשֻׁלְחָן עָרוּךְ, כִּי לְעֻנְיוּת דַּעְתִּי אֵין לְהַחְמִיר, אֲחֵרֵי דְּהָרַמְבַּ"ם (פרק ב הט"ו) מִפְּתִיהּ כֵּן לְהַלָּכָה, וְכֵן הָרַ"ן (ג: ד"ה גמ' מתני' דקתני) וְשִׁבֻּלֵי הַלֶּקֶט (סי' רא) בְּשֵׁם רַבֵּנוּ (גֵּרְשׁוֹן) [גֵּרְשׁוֹם], וְהַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ הֶעְתִּיק כֵּן: **(מג)** עַיֵּן בְּשַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה (סק"ט) בְּשֵׁם שָׁבוּת יַעֲקֹב (ח"א סי' מא): **(מד)** מָגֵן אַבְרָהָם (ס"ק טו): **(מה)** מְשַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה (שם), עַיֵּן שָׁם: **א (מ)** גְּמָרָא (ה:): **(ג)** מָגֵן אַבְרָהָם (סק"א) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים. **וְהוּא הַדִּין בְּשֶׁאֵין לוֹ מַה לְּאָכֵל שָׁרֵי לַעֲשׂוֹת מְלָאכָה וְלִתְפֹּר בִּגְדֵי חֲבֵרוֹ בְּשָׂכָר,** דְּכָל זֶה שִׂמְחָה הוּא לוֹ [פְּרִי מְגַדִּים (א"א סק"א)]: **(ג)** ט"ז (סק"א) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים. עוֹד **כָּתַב הַפְּרִי מְגַדִּים** (משו"ת סק"א) **דְּכָל דָּבָר שֶׁיִּהְיֶה בּוֹ הָפְסֵד שָׁרֵי, דְּכָל דָּבָר שִׂמְחָה מֻתָּר בְּפוּרִים:**

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

מְלָאכָה לְעוֹלָם, ד אֶלָּא אִם הוּא בִּנְיַן שֶׁל שִׂמְחָה, כְּגוֹן בֵּית חֲתְנוּת לִבְנוֹ (ה) אוֹ אַבְוַרְנְקִי שֶׁל מְלָכִים, דְּשָׁרֵי. הַגָּה: וּמֻתָּר לַעֲשׂוֹת כָּל מְלֶאכֶת מִצְוָה, כְּגוֹן (ג) לִכְתֹּב (ו) פִּסְקֵי הֲלָכוֹת, וְכֵן מֻתָּר לַעֲשׂוֹת אֲפִלּוּ מְלָאכוֹת גְּמוּרוֹת לְצֹרֶךְ פּוּרִים (תרומת הדשן סימן קי״ב): **ב** ה אֲפִלּוּ בְּמָקוֹם שֶׁנָּהֲגוּ, לֹא נָהֲגוּ אֶלָּא בְּיוֹם מִקְרָא מְגִלָּה בִּלְבַד, אֲבָל לֶאֱסֹר אֶת שֶׁל זֶה בָּזֶה, (ג) (ז) אֵינוֹ מִנְהָג: **ג** ו יוֹם י״ד וְיוֹם ט״ו אֲסוּרִים (ד) [ד] (ח) בְּהֶסְפֵּד (ט) וְתַעֲנִית לְכָל אָדָם בְּכָל מָקוֹם, ז בֵּין לִבְנֵי כְּרַכִּים שֶׁהֵם עוֹשִׂין ט״ו בִּלְבַד בֵּין לִבְנֵי עֲיָרוֹת שֶׁהֵם עוֹשִׂים י״ד בִּלְבַד. ח וְהַנָּשִׁים מְעַנּוֹת בָּהֶם, שֶׁכֻּלָּן עוֹנוֹת כְּאַחַת, וּמְטַפְּחוֹת, שֶׁמַּכּוֹת כַּף אֶל כַּף, אֲבָל לֹא מְקוֹנְנוֹת, שֶׁתְּהֵא אַחַת מְדַבֶּרֶת וְכֻלָּן עוֹנוֹת אַחֲרֶיהָ. נִקְבַּר הַמֵּת, לֹא מְעַנּוֹת וְלֹא מְקוֹנְנוֹת*): **ד** ט כָּל דִּבְרֵי אֲבֵלוּת נוֹהֲגִים בַּחֲנֻכָּה וּפוּרִים. הַגָּה: וּמִכָּל מָקוֹם (י) יֵלֵךְ לְבֵית הַכְּנֶסֶת (ה) לִשְׁמֹעַ (יא) הַמְּגִלָּה ((תוספות) [מרדכי] פרק קמא (דמו״ק) [דמגילה] (סי׳ תשפה), וְאִם יוּכַל לֶאֱסֹף מִנְיָן לְבֵיתוֹ לִקְרוֹת הַמְּגִלָּה עָדִיף טְפֵי (מהרי״ל (הל׳ פורים)). (יב) וְיֵשׁ אוֹמְרִים שֶׁאֵין (ו) [ו] אֲבֵלוּת נוֹהֵג בְּפוּרִים לֹא בְּי״ד וְלֹא בְּט״ו (הרא״ש (מו״ק פ״ג סי׳ פה) ומנהגים (מנהג של פורים)), וְכֵן נוֹהֲגִין, וַאֲפִלּוּ אֲבֵלוּת יוֹם רִאשׁוֹן נִדְחָה מִפְּנֵי פּוּרִים (דברי עצמו), אֲבָל (יג) דְּבָרִים (ז) [ז] שֶׁבְּצִנְעָה נוֹהֵג, וְאַף עַל פִּי שֶׁאֵין נוֹהֵג אֲבֵלוּת בְּפוּרִים, (יד) עוֹלֶה לוֹ (ח) לְמִנְיַן שִׁבְעָה יְמֵי אֲבֵלוּת כְּמוֹ שַׁבָּת, וְכֵן פָּסַק הָרַב בְּעַצְמוֹ בְּטוּר יוֹרֶה דֵּעָה סִימָן ת״א (ס״ז): **ה** י אִם חָל פּוּרִים בְּמוֹצָאֵי שַׁבָּת וְהָאָבֵל יוֹשֵׁב בְּבֵית הַכְּנֶסֶת בְּשַׁבָּת בְּמִנְחָה, (טו) לֹא יֵצֵא מִשָּׁם עַד שֶׁיִּתְפַּלֵּל תְּפִלַּת עַרְבִית וְיִשְׁמַע קְרִיאַת מְגִלָּה, וּלְמָחֳרָת לֹא יֵצֵא (טז) מִפֶּתַח בֵּיתוֹ:

בְּאֵר הַגּוֹלָה

ד כְּשִׁינּוּיָא בָּתְרָא שָׁם בַּגְּמָרָא אַעוּבְדָא דְּרַבִּי דְּנָטַע נְטִיעָה בְּפוּרִים. ה שִׁבֳּלֵי הַלֶּקֶט (סי׳ רג). ו מֵהָא דְּתָנֵי רַב יוֹסֵף שִׂמְחָה מְלַמֵּד שֶׁאֲסוּרִים בְּהֶסְפֵּד, שָׁם בַּגְּמָרָא. ז מֵימְרָא דְּרָבָא מֵהָא דִּמְגִלַּת תַּעֲנִית, שָׁם. ח מִשְׁנָה סוֹף מוֹעֵד קָטָן (כח:). *) (וְדִין תַּלְמִיד חָכָם בְּפָנָיו שֶׁמְּעַנּוֹת וּמְקוֹנְנוֹת כְּדַרְכָּן בְּחֹל בְּיוֹרֶה דֵּעָה סִימָן ת״א (ס״ה) עַיֵּן שָׁם). ט רַמְבַּ״ם בְּפֶרֶק י״א מֵהִלְכוֹת אָבֵל (ה״ג). י רוֹקֵחַ (סי׳ רמ).

שַׁעֲרֵי תְשׁוּבָה

ג [ד] **בְּהֶסְפֵּד.** עַיֵּן בִּרְכֵּי יוֹסֵף (סק״ח) בְּשֵׁם בֵּית יְהוּדָה (שו״ת או״ח סי׳ כד) דְּהוּא הַדִּין שֶׁאָסוּר בִּבְכִיָּה. וְעַיֵּן שָׁם (ברכ״י סק״ט, בית יהודה שם) שֶׁמָּה שֶׁכָּתוּב הַנָּשִׁים מְעַנּוֹת, דְּמִכָּל מָקוֹם אֲסוּרִים לִבְכּוֹת וּלְקוֹנֵן עַל מֵת שֶׁיֵּשׁ כַּמָּה יָמִים שֶׁמֵּת, מִיהוּ אֵין לִמְחוֹת בְּיָדָם מוּטָב כוּ׳, עַיֵּן שָׁם: **ד** [ו] **אֲבֵלוּת.** עַיֵּן בְּאֵר הֵיטֵב. וְעַיֵּן בְּשׁוּ״ת מוֹרֵנוּ יוֹסֵף קַצְבִּי (רב יוסף) סִימָן ו׳ שֶׁהֶאֱרִיךְ. וּבִרְכֵּי יוֹסֵף (סק״י) כָּתַב דְּנָקְטִינַן כְּמוֹ שֶׁכָּתַב הַבֵּית יוֹסֵף בְּיוֹרֶה דֵּעָה (סי׳ תא ס״ז) שֶׁלֹּא לְהִתְאַבֵּל, דַּהֲלָכָה כְּדִבְרֵי הַמֵּקֵל בְּאָבֵל, וְכֵן הַסְכָּמַת בַּעַל בֵּית דָּוִד (שו״ת או״ח סי׳ תצז), וְכֵן פָּשׁוּט הַמִּנְהָג בִּמְדִינוֹת אֵלּוּ, וְכֵן הוֹרֵינוּ הֲלָכָה לְמַעֲשֶׂה, עַיֵּן שָׁם. וְעַיֵּן בְּיַד אֶפְרַיִם מַה שֶּׁכָּתַב בְּשֵׁם הַתַּשְׁבֵּ״ץ (ח״ג סי׳ רחצ): [ז] **שֶׁבִּצְנְעָה.** עַיֵּן בְּאֵר הֵיטֵב בְּשֵׁם הַטַּ״ז (סק״ב) שֶׁאֵין לִקְרוֹת לֵילֵךְ נֶגֶד הָאָבֵל, וְעַיֵּן בְּאֵלִיָּה רַבָּה (סק״ד) דְּהוּא הַדִּין

בַּאֵר הֵיטֵב

(ג) **לִכְתֹּב.** וּפְשָׁטֵי הַמִּקְרָא וְאִגֶּרֶת שָׁלוֹם וּמַזְכֶּרֶת חוֹבוֹתָיו, וְכֵן כָּל דָּבָר שֶׁאֵין צָרִיךְ עִיּוּן גָּדוֹל. מַטֵּה מֹשֶׁה (סי׳ תתריז), בֵּית יוֹסֵף, אָרְחוֹת חַיִּים (אות כז): **ב** (ג) **אֵינוֹ מִנְהָג.** וּבְמַהֲרִי״ל (הל׳ פורים) וְאַבּוּדְרָהָם (תפלת פורים) מַשְׁמַע דְּיֵשׁ לִנְהֹג כֵּן: **ג** (ד) **בְּהֶסְפֵּד.** וּמָקוֹם שֶׁנָּהֲגוּ שֶׁבְּיוֹם שְׁבִיעִי הוֹלְכִין עַל הַקֶּבֶר לְקוֹנֵן, אָסוּר בְּפוּרִים, אֶלָּא הָאָבֵל לְבַדּוֹ יֵלֵךְ שָׁם עִם חַזָּן אֶחָד וְיֹאמַר לוֹ הַשְׁכָּבָה, וַאֲפִלּוּ בְּעֶרֶב פּוּרִים אָסוּר לֵילֵךְ שָׁם, שֶׁלֹּא יַחְשְׁבוּ הָעוֹלָם שֶׁהָאֲבֵלוּת נִפְסָק מֵחֲמַת פּוּרִים. רַ״שׁ הַלֵּוִי (שו״ת או״ח) סִימָן י״ג. כְּנֶסֶת הַגְּדוֹלָה (הגה״ט): **ד** (ה) **לִשְׁמֹעַ.** צָרִיךְ עִיּוּן דְּהָא הָרַב בֵּית יוֹסֵף פָּסַק בְּסָעִיף ה׳ שֶׁלֹּא יֵצֵא מִפֶּתַח בֵּיתוֹ, וְאִם כֵּן הֲוָה לֵיהּ לִכְתֹּב בִּלְשׁוֹן יֵשׁ אוֹמְרִים וְכוּ׳. מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ו): (ו) **אֲבֵלוּת.** בַּ״ח (יו״ד סי׳ תא ס״ב) וְרַשַׁ״ל וּפְרִישָׁה (דרישה שם סק״ג) הֵעִידוּ שֶׁמִּנְהָג לְהִתְאַבֵּל, וְכֵן כָּתַב מַהֲרִי״ל (שם), וְעַכְשָׁו גְּרִירָא עָלְמָא בָּתַר דִּבְרֵי רַמָ״א. וְנִרְאֶה לִי דְּיִזָּהֵר בְּכֻלָּם, חוּץ מִנְּעִילַת הַסַּנְדָּל וִישִׁיבָה עַל גַּבֵּי קַרְקַע מִפְּנֵי הַבְּרִיּוֹת, וּמִכָּל שֶׁכֵּן שֶׁאָסוּר לִרְאוֹת כָּל מִינֵי שִׂמְחָה. מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ז): (ז) **שֶׁבִּצְנְעָה.** וְיִתְפַּלֵּל בְּבֵיתוֹ וְאַחַר כָּךְ יֵלֵךְ לְבֵית הַכְּנֶסֶת לִשְׁמֹעַ מְגִלָּה, טוּר. וְכֵן מַשְׁמַע בַּלְּבוּשׁ. מִיהוּ מַשְׁמַע בַּטּוּר דִּבְשַׁחֲרִית הוֹלֵךְ לְבֵית הַכְּנֶסֶת לַתְּפִלָּה, עַיֵּן בְּיוֹרֶה דֵּעָה סִימָן שצ״ג (ס״ג). מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ח). וְכָתַב הַטַּ״ז (סק״ב) וְנִרְאֶה לִי כֵּיוָן דְּאֵין אֲבֵלוּת בְּפוּרִים בְּפַרְהֶסְיָא, אֵין לִקְרוֹת בְּבֵית הַכְּנֶסֶת בְּעֶרֶב שַׁבָּת קֹדֶם בָּרְכוּ לֵילֵךְ נֶגֶד הָאָבֵל, דְּאֵין לְהַזְכִּיר שֵׁם אָבֵל בְּפַרְהֶסְיָא, אֶלָּא יֵלֵךְ לְבֵית הַכְּנֶסֶת בְּלֹא קְרִיאָה, עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ: (ח) **לְמִנְיָן.** אֲפִלּוּ מֵת בְּפוּרִים. מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ט):

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

(ה) **אוֹ אַבְוַרְנְקִי שֶׁל מְלָכִים.** שֶׁנּוֹטְעִים לְצֵל לְהִסְתּוֹפֵף בְּצִלּוֹ: (ו) **פִּסְקֵי הֲלָכוֹת.** וּפְשָׁטֵי (ד) הַמִּקְרָא וְאִגֶּרֶת שָׁלוֹם וּמַזְכֶּרֶת חוֹבוֹתָיו, וְכֵן כָּל דָּבָר שֶׁאֵין צָרִיךְ עִיּוּן גָּדוֹל. וְכָתַב בְּסִדּוּר עַמּוּדֵי שָׁמַיִם (שער הדגים, פרק מגילה עפה ט ג), דְּמִכָּל מָקוֹם יֵשׁ לִרְאוֹת שֶׁלֹּא יִמְשֹׁךְ בָּהּ וְיִתְבַּטֵּל מִשִּׂמְחַת פּוּרִים. מְגִלָּה, מֻתָּר לִכְתֹּב (ה) בְּפוּרִים: **ב** (ז) **אֵינוֹ מִנְהָג.** וְיֵשׁ (ו) מַחְמִירִין בָּזֶה. וְנִרְאֶה (ז) דְּתָלוּי בְּמִנְהַג אוֹתוֹ הַמָּקוֹם: **ג** (ח) **בְּהֶסְפֵּד.** וּמָקוֹם שֶׁנָּהֲגוּ שֶׁבְּיוֹם שְׁבִיעִי הוֹלְכִים עַל הַקֶּבֶר לְקוֹנֵן, (ח) אָסוּר בְּפוּרִים, אֶלָּא הָאָבֵל לְבַדּוֹ יֵלֵךְ לְשָׁם עִם חַזָּן אֶחָד וְיֹאמַר לוֹ הַשְׁכָּבָה, וַאֲפִלּוּ בְּעֶרֶב פּוּרִים לֹא יֵלֵךְ לְשָׁם, שֶׁלֹּא יַחְשְׁבוּ הָעוֹלָם שֶׁהָאֲבֵלוּת נִפְסָק בְּפוּרִים: (ט) **וְתַעֲנִית.** וּלְעִנְיַן תַּעֲנִית חֲלוֹם, עַיֵּן לְעֵיל בְּסִימָן תרצ״ה סָעִיף ב׳ בַּהַגָּה וּבְמִשְׁנָה בְּרוּרָה שָׁם (סק״ו). וְדִין תַּלְמִיד חָכָם בְּפָנָיו, עַיֵּן בְּיוֹרֶה דֵּעָה סִימָן ת״א (ס״ה): **ד** (י) **יֵלֵךְ לְבֵית הַכְּנֶסֶת לִשְׁמֹעַ וְכוּ׳.** וּמַה שֶּׁכָּתַב בְּסָעִיף ה׳ בְּסוֹפוֹ, דִּלְמָחֳרָת לֹא יֵצֵא מִפֶּתַח בֵּיתוֹ, (ט) מַיְרֵי כְּשֶׁיֵּשׁ לוֹ מִנְיָן בְּבֵיתוֹ, אַף דִּבְעָלְמָא קְרִיאָה בְּצִבּוּר עָדִיף טְפֵי: (יא) **הַמְּגִלָּה.** אֲבָל תְּפִלַּת מַעֲרִיב יִתְפַּלֵּל בְּבֵיתוֹ: (יב) **וְיֵשׁ אוֹמְרִים שֶׁאֵין וְכוּ׳ וְכֵן נוֹהֲגִין.** אַף שֶׁהַבַּ״ח (יו״ד סי׳ תא ס״ב) וְעוֹד אַחֲרוֹנִים כָּתְבוּ שֶׁבִּמְקוֹמָם הָיָה הַמִּנְהָג לְהִתְאַבֵּל, אֲבָל כְּבָר כָּתַב בְּשַׁעֲרֵי תְשׁוּבָה (סק״ו) בְּשֵׁם כַּמָּה אַחֲרוֹנִים לְהָקֵל וְשֶׁכֵּן פָּשַׁט הַמִּנְהָג בִּמְדִינוֹת אֵלּוּ, וּבִפְרָט בְּעִנְיַן חֲלִיצַת מִנְעָלִים וִישִׁיבָה עַל גַּבֵּי קַרְקַע (י) בְּוַדַּאי אֵין לְהַחְמִיר, וּמִכָּל מָקוֹם יִרְאֶה (יא) לְמַעֵט בְּמִינֵי שִׂמְחָה שֶׁעוֹשִׂין. כָּתַב בִּתְשׁוּבַת בִּנְיַן עוֹלָם (שו״ת או״ח) סִימָן ל״ה לְעִנְיַן לִקְרוֹת הָאָבֵל הַמְּגִלָּה בְּבֵית הַכְּנֶסֶת, אִם אֵין שָׁם אַחֵר שֶׁיּוֹדֵעַ לִקְרוֹת כָּל כָּךְ בִּנְקֻדּוֹת וּבִטְעָמִים וּבְדִקְדּוּק הָאוֹתִיּוֹת, טוֹב יוֹתֵר שֶׁיִּקְרָאֶנָּה הָאָבֵל, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב בְּיוֹרֶה דֵּעָה לְעִנְיַן לְהִתְפַּלֵּל בְּשַׁבָּתוֹת וְיוֹם טוֹב: (יג) **דְּבָרִים שֶׁבִּצְנְעָה נוֹהֵג.** הִנֵּה טַ״ז (סק״ב) כָּתַב דַּהֲלִיכָה מִבֵּיתוֹ לִתְפִלָּה אָסוּר גַּם לְדֵעָה זוֹ, וְלֹא מִקְרֵי זֶה בְּפַרְהֶסְיָא דְּלֹא מֻנְכָּר שֶׁעוֹשֶׂה כֵּן מִשּׁוּם אֲבֵלוּת. וּבְמָגֵן אַבְרָהָם (סק״ח) כָּתַב דְּמַשְׁמַע בְּטוּר דִּבְשַׁחֲרִית הוֹלֵךְ לְבֵית הַכְּנֶסֶת לְהִתְפַּלֵּל, וְעַיֵּן בִּפְרִי מְגָדִים שֶׁכָּתַב דְּהַמֵּקֵל לְהִתְנַהֵג כֵּן לֹא הִפְסִיד, וְכֵן כָּתַב בְּדֶרֶךְ הַחַיִּים (דיני אבילות בפורים ס״ב) דְּשַׁחֲרִית הוֹלֵךְ לִתְפִלָּה בְּבֵית הַכְּנֶסֶת: (יד) **עוֹלֶה לוֹ לְמִנְיַן שִׁבְעָה.** אֲפִלּוּ (יב) מֵת בְּפוּרִים: **ה** (טו) **לֹא יֵצֵא מִשָּׁם וְכוּ׳.** דִּין זֶה כָּתְבוּ הָרוֹקֵחַ (סי׳ רמ), וּבִמְקוֹמוֹ הָיוּ אוֹכְלִין סְעוּדָה שְׁלִישִׁית קֹדֶם מִנְחָה, לָכֵן קָאָמַר דִּבְבוֹאוֹ לְהִתְפַּלֵּל מִנְחָה לֹא יֵצֵא מִשָּׁם, (יג) אֲבָל לְדִידָן צָרִיךְ לֵילֵךְ לְבֵיתוֹ אַחַר מִנְחָה לֶאֱכֹל סְעוּדָה שְׁלִישִׁית, וּבַלַּיְלָה יִתְפַּלֵּל מַעֲרִיב וְיִקְרָא הַמְּגִלָּה בְּבֵיתוֹ אִם יֵשׁ לוֹ מִנְיָן, (יד) וְאִם לָאו יֵלֵךְ לְבֵית הַכְּנֶסֶת בְּעוֹד יוֹם, וְיִהְיֶה שָׁם לִתְפִלָּה וּקְרִיאַת הַמְּגִלָּה: (טז) **מִפֶּתַח בֵּיתוֹ.** וְרַק לִשְׁמֹעַ מִקְרָא מְגִלָּה אִם אֵין לוֹ מִנְיָן בְּבֵיתוֹ וְכַנַּ״ל. וְהִנֵּה הַמְחַבֵּר שֶׁהֶעְתִּיק דִּבְרֵי הָרוֹקֵחַ אָזִיל לְשִׁיטָתוֹ בְּסָעִיף ד׳ דַּאֲבֵלוּת נוֹהֵג בְּפוּרִים, אֲבָל כְּבָר כָּתַב הָרַמָ״א לְעֵיל (ס״ד), דַּאֲנַן נוֹהֲגִין כְּהַפּוֹסְקִים דְּאֵין אֲבֵלוּת נוֹהֵג בְּפוּרִים, וּלְפִי זֶה אֲפִלּוּ אִם יֵשׁ לוֹ מִנְיָן בְּבֵיתוֹ (טו) הוֹלֵךְ לְבֵית הַכְּנֶסֶת לִשְׁמֹעַ מִקְרָא מְגִלָּה בְּצִבּוּר, [וְלָצֵאת מִפֶּתַח בֵּיתוֹ לְעִנְיְנֵי רְשׁוּת, מַשְׁמַע מִפְּרִי מְגָדִים (מש״ז סק״ב)

שַׁעַר הַצִּיּוּן

(ד) פּוֹסְקִים: **(ס)** פְּרִי מְגָדִים (מש״ז סק״א) בְּשֵׁם יְרוּשַׁלְמִי (פרק ב ה״ב): **ב** **(ו)** עַיֵּן בְּאֵר הֵיטֵב (סק״ג): **(ז)** כִּי אַף בְּפוּרִים גּוּפָא, תָּלוּי זֶה מְדִינָא בְּמִנְהַג הַמָּקוֹם, וְכָל שֶׁכֵּן בָּזֶה דְּאֵין לְהַחְמִיר כָּל כָּךְ: **ג** **(ס)** מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ה): **ד** **(ט)** כֵּן הִסְכִּימוּ בְּסֵפֶר אֵלִיָּה רַבָּה (סק״ו) וּנְהַר שָׁלוֹם (סק״ג) לְיַשֵּׁב קֻשְׁיַת הַמָּגֵן אַבְרָהָם (סק״ו): **(י)** מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ז): **(יא)** עַיֵּן בְּמָגֵן אַבְרָהָם (שם) **שֶׁכָּתַב דְּאָסוּר לִרְאוֹת כָּל מִינֵי שִׂמְחָה, אֲבָל בְּאֵלִיָּה רַבָּה** (סק״ה) **פִּקְפֵּק עַל דְּבָרָיו וְהֶעְתִּיקוֹ הַדֶּרֶךְ הַחַיִּים** (דיני אבילות בפורים ס״ב) **לַהֲלָכָה:** **(יב)** מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ט): **ה** **(יג)** מָגֵן אַבְרָהָם (סק״י): **(יד)** מָגֵן אַבְרָהָם (שם) וְדֶרֶךְ הַחַיִּים (שם): **(טו)** מִפְּרִי מְגָדִים (מש״ז סק״ב):

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah